

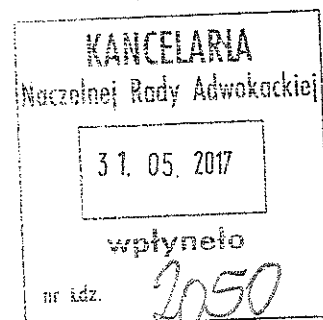

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

GMS-WP-173-128/17

Warszawa, dnia 25 maja 2017 r.

Prezes

Naczelnej Rady Adwokackiej

Pan Jacek Trela

Szanowny Panie Prezesie

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję – w trybie art. 58 pkt 9 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U.2016.1999 j.t. ze zm.) - senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (przedstawiciel wnioskodawców: senator Lidia Staroń), z prośbą o przedstawienie opinii.

Z poważaniem

MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Stanisław Karczewski

Warszawa, dnia 17 maja 2017 r.

Szanowny Pan
Marek KUCHCIŃSKI
MARSZAŁEK SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Szanowny Pan Marszałku,

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjętą przez Senat na 41. posiedzeniu w dniu 17 maja 2017 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senator Lidzię Staroń do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

z prostracją
Stanisław Karczewski

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 maja 2017 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Jednocześnie upoważnia senator Lidię Staroń do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Stanisław KARCZEWSKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

Art. 1. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2060) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Poszkodowany może dochodzić roszczeń bezpośrednio od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w przypadkach, o których mowa w art. 98 ust. 1, 1a i 2 oraz w art. 98b ust. 1.”;

2) po art. 98a dodaje się art. 98b w brzmieniu:

„Art. 98b. 1. Do zadań Funduszu należy także zaspokajanie roszczeń o naprawienie szkody na osobie z tytułu umów, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, w przypadku wyczerpania ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej, określonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do wysokości sumy gwarancyjnej, o której mowa w art. 36 ust. 1 albo w art. 52.

2. Roszczenie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje poszkodowanemu oraz obejmuje okres od dnia wyczerpania sumy gwarancyjnej, o której mowa w tym przepisie, jednak nie wcześniej, niż od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. W przypadku zaspokojenia przez Fundusz roszczenia, o którym mowa w ust. 1, Funduszowi przysługuje do sprawcy szkody roszczenie zwrotne o wypłacone świadczenie.

4. Roszczenie:

- 1) o którym mowa w ust. 1, ulega przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu;
- 2) o którym mowa w ust. 3, ulega przedawnieniu na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym, nie wcześniej jednak niż z upływem 3 lat od dnia spełnienia przez Fundusz świadczenia.

5. Bieg przedawnienia roszczenia, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, przerywa się także przez zgłoszenie Funduszowi tego roszczenia. Bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie otrzymał na piśmie oświadczenie Funduszu o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia.”;

3) art. 107 otrzymuje brzmienie:

„Art. 107. Wypłaty z Funduszu, o których mowa w art. 98 ust. 1, 1a i ust. 2 pkt 1 oraz w art. 98b ust. 1, na rzecz poszkodowanych niebędących podmiotami polskimi i podmiotami państw, których biura narodowe są sygnatariuszami Porozumienia Wielostronnego, są dokonywane na zasadzie wzajemności.”;

4) w art. 109 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Fundusz jest obowiązany zaspokoić roszczenie, o którym mowa w art. 98 ust. 1 i 1a oraz w art. 98b ust. 1, w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania akt szkody od zakładu ubezpieczeń lub syndyka upadłości.”;

5) w art. 117 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Koszty działalności Funduszu wynikające z realizacji zadań, o których mowa w art. 98, art. 98b i art. 99, są pokrywane z dochodów Funduszu.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich do Marszałka Senatu z dnia 20 kwietnia 2016 r., dotyczącego problemu wyczerpywania się sum gwarancyjnych w przypadku obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Rzecznik Praw Obywatelskich podjął swoje wystąpienie w związku z napływającymi do jego biura skargami dotyczącymi skutków wyczerpywania sum gwarancyjnych z umów odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartych w latach dziewięćdziesiątych.

Pierwotnie, na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, limit odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych wynosił 7,2 mld złotych (przed denominacją złotego) w odniesieniu do jednego zdarzenia.

Kwota ta była w kolejnych latach podwyższana: od dnia 1 stycznia 1993 r. wynosiła 11,5 mld zł (przed denominacją) w odniesieniu do jednego zdarzenia, a od 1 stycznia 1995 r. – równowartość 600 tys. euro w odniesieniu do jednego zdarzenia.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, suma gwarancyjna w odniesieniu do szkód na osobie wynosiła 350 tys. euro na każdego poszkodowanego, natomiast dla szkód w mieniu – 200 tys. euro na jedno zdarzenie bez względu na liczbę poszkodowanych.

W aktualnym stanie prawnym, zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych suma gwarancyjna nie może być niższa niż równowartość w złotych:

- 1) w przypadku szkód na osobie – 5 mln euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych,
- 2) w przypadku szkód w mieniu – 1 mln euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych

- ustalana przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski

obowiązującego w dniu wyrządzenia szkody.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, mimo systematycznego podwyższania sum gwarancyjnych, wciąż nierozwiązanym pozostaje problem poszkodowanych (przede wszystkim w wypadkach komunikacyjnych), którzy w wyniku długotrwałej choroby lub rehabilitacji wyczerpali środki finansowe pochodzące z odszkodowania ograniczonego do sumy gwarancyjnej.

Dotyczy to w szczególności osób, które uległy wypadkowi w latach dziewięćdziesiątych, ponieważ przyjęte wówczas sumy gwarancyjne były znacznie niższe od obowiązujących obecnie, tak więc ryzyko ich wyczerpania jest znacznie większe.

Zdaniem Rzecznika należałoby zmierzać do wprowadzenia komplementarnej odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego za szkody na osobie w sytuacjach, gdy wyznaczona suma gwarancyjna uniemożliwia pełne zaspokojenie roszczeń poszkodowanego.

Rzecznik wyraził przy tym opinię, że obciążenie ubezpieczycieli, jako podmiotów finansujących swoimi składkami działalność Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, byłoby, mimo nałożenia na Fundusz nowego obowiązku, niewielkie.

2. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

Podniesiony przez Rzecznika Praw Obywatelskich problem wyczerpywania się sum gwarancyjnych dotyczy przede wszystkim ubezpieczonych, którzy doznali szkody na osobie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Projekt ustawy zmierza do rozszerzenia tej ustawy o nowy art. 98b.

Przepis ten nałoży na Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny obowiązek zaspokajania roszczeń o naprawienie szkody na osobie z tytułu umów obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów oraz od odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego, w przypadku wyczerpania ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej, określonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, do wysokości sumy gwarancyjnej określonej w tej właśnie ustawie.

Projektowany art. 98b ma więc zapobiec skutkom wyczerpania się sumy gwarancyjnej z umów ubezpieczenia zawartych w latach dziewięćdziesiątych, kiedy to minimalna suma gwarancyjna była wielokrotnie niższa od przyjętej aktualnie.

Roszczenie do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego przysługiwałoby poszkodowanemu oraz obejmowało okres od dnia wyczerpania sumy gwarancyjnej, jednak nie wcześniej, niż od dnia wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

W przypadku zaspokojenia przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny roszczenia o naprawienie szkody na osobie, miałby on wobec sprawcy szkody roszczenie zwrotne o wypłacone świadczenie.

Roszczenie poszkodowanego do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego ulegałoby przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia wejścia w życie projektowanego art. 98b, natomiast roszczenie zwrotne Funduszu do sprawcy szkody przedawniałoby się na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym, nie wcześniej jednak niż z upływem 3 lat od dnia spełnienia przez Fundusz świadczenia.

Bieg przedawnienia roszczenia poszkodowanego przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, przerywałoby zgłoszenie Funduszowi tego roszczenia. Bieg przedawnienia rozpoczynałby się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie otrzymał na piśmie oświadczenie Funduszu o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia.

Koszty nowego zadania Funduszu byłyby pokrywane z jego dochodów.

Modyfikacje art. 19 ust. 2, art. 107, art. 109 ust. 1 oraz art. 117 ust. 1 stanowią konsekwencję rozszerzenia ustawy o art. 98b.

3. Konsultacje

Projekt ustawy został przesłany do konsultacji: Ministrowi Rozwoju i Finansów, Polskiej Izbie Ubezpieczeń, Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, Rzecznikowi Finansowemu, Komisji Nadzoru Finansowego, Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń S.A. oraz Kancelarii Prezydenta RP.

Minister Rozwoju i Finansów oraz Komisja Nadzoru Finansowego uznały, że inicjatywa zasługuje na poparcie, przy czym powinna być przedmiotem dalszych prac (wskazano m.in. na zbyt krótkie *vacatio legis*).

Swoją opinię skierowała do Marszałka Senatu Polska Izba Ubezpieczeń – organ

samorządu zakładów ubezpieczeń. Izba wskazała, że na podstawie art. 22 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zakład ubezpieczeń ma obowiązek informowania poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, o możliwości wyczerpania się określonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej, w przypadku gdy łączna kwota wypłaconych odszkodowań lub innych świadczeń przekroczy 80% określonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Przekazując informację zakład ubezpieczeń musi jednocześnie poinformować poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia o możliwości wytoczenia powództwa do właściwego sądu o ukształtowanie, na podstawie art. 357¹ Kodeksu cywilnego, stosunku prawnego wynikającego z umowy ubezpieczenia.

Na podstawie art. 357¹ Kodeksu cywilnego, jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażącą stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Rozwiązując umowę sąd może w miarę potrzeby orzec o rozliczeniach stron, kierując się zasadami określonymi w zdaniu poprzedzającym.

Przepis ten w opinii Izby, gwarantuje ubezpieczonym dochodzenie odszkodowania od sprawcy szkody, na wypadek gdy wyczerpie się suma gwarancyjna wynikająca z zawartej przez niego umowy odpowiedzialności cywilnej.

Według Polskiej Izby Ubezpieczeń, zmiana aktualnie obowiązującego w Polsce modelu gwarancji ubezpieczeniowych, może wpłynąć na deregulację całego systemu ubezpieczeń obowiązkowych (zasadnicza zmiana modeli aktuarialnych stosowanych przy wyliczeniu składki ubezpieczeniowej, zmiana zasad reasekuracji portfeli ubezpieczeń OC).

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny podkreślił, że:

- 1) rozszerzenie odpowiedzialności ubezpieczycieli z umów OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z lat 90, spowoduje nałożenie na obecnych posiadaczy pojazdów dodatkowych obciążeń w postaci zwiększonej składki na obowiązkowe ubezpieczenie OC,
- 2) projekt zagrozi stabilności finansowej sektora ubezpieczeniowego, zmuszonego w ten sposób do utworzenia dodatkowych rezerw wymaganych przepisami odrębnymi,

- 3) kontynuowanie świadczeń po wyczerpaniu sumy gwarancyjnej powinno być ograniczone wyłącznie do renty, o której mowa w art. 444 Kodeksu cywilnego.

Konieczność rozwiązania problemu wyczerpujących się sum gwarancyjnych poparli natomiast Kancelaria Prezydenta RP oraz Rzecznik Finansowy. Rzecznik Finansowy postulował, aby projekt ustawy objął także poszkodowanych, którzy tracą prawo do świadczeń z umowy ubezpieczenia już po wejściu noweli w życie.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za konieczne, aby w ustawie przesądzić o skali podwyżek składek na ubezpieczenie OC, które będą konsekwencją rozszerzenia zakresu odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

Z kolei w opinii PZU S.A. wskazano, iż przyjęcie noweli wpłynąć może na podjęcie przez zakłady ubezpieczeń decyzji o kolejnych podwyżkach składek ubezpieczeniowych.

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu:
ustawa o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych,
Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze
Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

Przedstawiciel wnioskodawcy:
senator Lidia Staroń

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:
Maciej Telec, legislator, tel. 22 694 9302
Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259

Data sporządzenia:
20 kwietnia 2017 r.

Źródło: RPO

Nr druku: 351, 351S

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się z prośbą do Senatu RP o podjęcie inicjatywy legislacyjnej w sprawie wyczerpywania się sum gwarancyjnych w obowiązkowych ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej.

W związku z tym, że w wypadkach komunikacyjnych często dochodziło do trwałej utraty zdrowia, poszkodowani otrzymywali świadczenia o charakterze ciągłym (np. renty), co przy niskich wysokościach sum gwarancyjnych w przeszłości powodowało ich wyczerpanie się.

Problem ten dotyczy głównie poszkodowanych, którzy ulegli wypadkom w latach 90-tych, kiedy suma gwarancyjna wynosiła przed denominacją 7,2 mld zł (do 1995 r.), a następnie 600 tys. ecu (w okresie od 1995 r. do 2003 r.). W kolejnych latach suma gwarancyjna była systematycznie podwyższana. Obecnie wynosi 5 mln euro w odniesieniu do jednego zdarzenia bez względu na liczbę poszkodowanych.

Według danych pozyskanych przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) z zakładów ubezpieczeniowych oraz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (dotyczących ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych) **do 30 września 2016 r. ze względu na wyczerpanie sum gwarancyjnych zaprzestano wypłat 66 rent.** Około 70% tych rent zostało przyznanych za szkody poniesione w okresie obowiązywania niskich sum gwarancyjnych, czyli w latach 1991–2005, 4% w okresie, kiedy suma gwarancyjna wynosiła 1,5 mln euro (od 2006 r. do połowy 2007 r.), natomiast pozostałe 26% rent dotyczy szkód powstałych w okresie obowiązywania aktualnej sumy gwarancyjnej, czyli 5 mln euro (od połowy 2007 r.).

Ponadto przewiduje się, że w ciągu 10 najbliższych lat nastąpi wyczerpanie sum gwarancyjnych w przypadku 220 aktywnych rent – 34% rent dotyczy szkód poniesionych w okresie do 1994 r., 63% od 1995 do 2005 r. oraz 3% od 2006 r. do 30 września 2016 r.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zaspokajanie przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny roszczeń za szkody osobowe z tytułu umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz ubezpieczenia OC rolników – w przypadku wyczerpania się sumy gwarancyjnej – do wysokości obecnie obowiązującej sumy gwarancyjnej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak informacji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Poszkodowani, w przypadku których nastąpiło wyczerpanie sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i ubezpieczeniach OC rolników	Wg danych KNF do 30 września 2016 r. w przypadku 66 rent zaprzestano wypłat ze względu na wyczerpanie się sum gwarancyjnych w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Ponadto przewiduje się, że do końca 2026 r. wyczerpanie sumy gwarancyjnej nastąpi w przypadku 220 obecnie aktywnych rent.	KNF	Możliwość dalszego zaspokajania roszczeń poszkodowanego po wyczerpaniu się sumy gwarancyjnej

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG)	1	ustawa	Obowiązek zaspokajania roszczeń poszkodowanych, w przypadku których nastąpiło wyczerpanie sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i ubezpieczeniach OC rolników
---	---	--------	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Opinię do projektu przedstawiły następujące podmioty: Komisja Nadzoru Finansowego, Minister Rozwoju i Finansów, Polska Izba Ubezpieczeń, Powszechny Zakład Ubezpieczeń, Rzecznik Finansowy, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz trzy osoby fizyczne.

Większość ww. podmiotów zwróciła uwagę na konieczność jednoznacznego doprecyzowania rodzaju świadczeń, grupy osób uprawnionych oraz okoliczności, w których świadczenie mogłoby przysługiwać. W przeciwnym wypadku wystąpi ryzyko znacznego zwiększenia skali potencjalnych zobowiązań UFG, co finalnie przełoży się na sytuację finansową zakładów ubezpieczeń.

Z uwagi skalę potencjalnych zobowiązań w przedstawionych opiniach - sugerowano ograniczenie gwarancji wypłat przez UFG w przypadku wyczerpania się sumy gwarancyjnej wyłącznie do roszczeń rentowych lub ewentualnie do roszczeń wynikających z art. 444 *Kodeksu cywilnego* (tj. wypłaty renty, pokrycia kosztów leczenia, a także kosztów przygotowania do innego zawodu).

UFG proponuje ponadto rozważenie wprowadzenia limitu określającego maksymalną wysokość poziomu świadczeń rentowych. Wprowadzeniu takiego rozwiązania sprzeciwia się przedstawiciel osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych, wobec których nastąpiło wyczerpanie się sumy gwarancyjnej.

Ponadto zwrócono uwagę na zbyt krótki – zdaniem opiniodawców – termin wejścia w życie projektowanej ustawy.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wydatki ogółem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo ogółem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

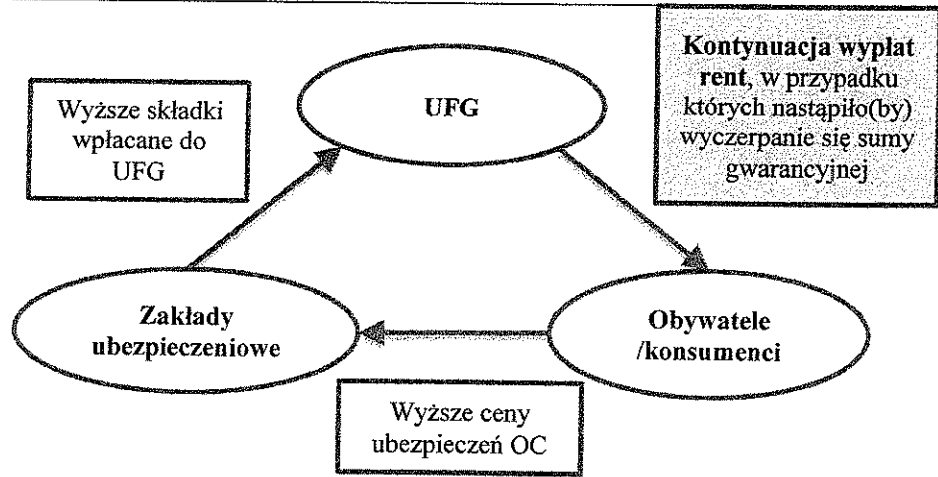
Źródła finansowania:

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki – wariant maksymalny							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	poszkodowani w wypadkach:	3,6	4,6	6,0	7,4	9,0	14,4	86,7	
	osoby objęte ubezpieczeniem OC:	-3,6	-4,6	-6,0	-7,4	-9,0	-14,4	-86,7	
	Ubezpieczeniowy Fundusz	3,6	4,6	6,0	7,4	9,0	14,4	86,7	
	Gwarancyjny	-3,6	-4,6	-6,0	-7,4	-9,0	-14,4	-86,7	
	zakłady ubezpieczeniowe	3,6	4,6	6,0	7,4	9,0	14,4	86,7	
		-3,6	-4,6	-6,0	-7,4	-9,0	-14,4	-86,7	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja wpłynie na Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, zakłady ubezpieczeniowe oraz obywateli i gospodarstwa domowe – w szczególności poszkodowanych w wypadkach zagrożonych wyczerpaniem sumy gwarancyjnej, a także posiadaczy pojazdów mechanicznych objętych obowiązkowym ubezpieczeniem OC. Poniższy rysunek prezentuje zależności pomiędzy poszczególnymi grupami podmiotów:
--	---

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny

Projektowana regulacja spowoduje wzrost zobowiązań UFG z tytułu kontynuacji wypłat rent, w przypadku których nastąpiło wyczerpanie się sumy gwarancyjnej.

Według informacji pozyskanych z KNF łączna wartość skapitalizowanych 66 rent, których wypłat zaprzestano z powodu wyczerpania sumy gwarancyjnej w okresie od 1996 r. do 30 września 2016 r., wynosi około **73,7 mln zł**.

W przypadku 220 rent, dla których przewidywane jest wyczerpanie sumy gwarancyjnej do końca 2026 r., pozostałą łączną skapitalizowaną wartość tych rent oszacowano na 321,3 mln zł.

Razem łączna skapitalizowana wartość rent, w przypadku których nastąpiło wyczerpanie sumy gwarancyjnej lub przewiduje się, że nastąpi do 2026 r., wynosi około 395 mln zł.

Wydatki te będą rozłożone w czasie i ponoszone średnio przez 24 lata – w przypadku rent już wygasłych oraz 29 lat – w przypadku rent, które wygasną w ciągu 10 najbliższych lat.

W latach 2017–2027 szacowane wydatki UFG w związku z projektowaną regulacją przedstawiają się następująco (w mln zł):

Czas od wejścia w życie regulacji	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie 0-10
Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2017-2027
Zobowiązania UFG – wariant maksymalny	3,6	4,6	6,0	7,4	8,2	9,0	10,3	11,5	12,5	13,6	14,4	86,7

Powyższe szacunki oparto na danych KNF przy założeniu, że projektowana regulacja będzie dotyczyć wypłaty wyłącznie świadczeń rentowych (nie uwzględniono pozostałych roszczeń za szkody osobowe z tytułu umów ubezpieczenia), że obowiązywać będzie od początku 2017 r. oraz, że koszt wypłat rent wygasłych w danym roku ponoszony będzie dopiero od roku następnego – np. w przypadku rent wygasłych do końca roku 2016 koszt ich wypłat przez UFG został uwzględniony od roku 2017.

W szacunkach nie uwzględniono ograniczenia wynikającego z projektowanej regulacji, że wypłata świadczeń przez UFG będzie kontynuowana do momentu wyczerpania się aktualnie obowiązującej wysokości sumy gwarancyjnej. Zaprezentowane skutki są więc skutkami maksymalnymi.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 117 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych koszty działalności Funduszu pokrywane są z jego dochodów, których podstawowym źródłem są wpłaty wnoszone przez zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w zakresie ubezpieczeń OC (w 2015 r. stanowiły 37,6% przychodów UFG).

Wysokość wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń wpłaty jest uzależniona od stanu finansów Funduszu (uwzględniającej konieczność zagwarantowania płynności finansowej Funduszu oraz możliwość udzielenia przez Fundusz zwrotnej pomocy finansowej) i wynika z rozporządzenia Ministra Finansów. – obecnie wynosi 1,3% przypisanej składki brutto w danym roku kalendarzowym z ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników.

Biorąc pod uwagę sytuację finansową UFG, wzrost zobowiązań Funduszu może oznaczać, że zobowiązania te zostaną pokryte przez wszystkie zakłady ubezpieczeń poprzez wzrost wnoszonych przez nie opłat.

Zakłady ubezpieczeniowe

Konieczność przekazania dodatkowych środków do UFG może z kolei oznaczać konieczność podniesienia przez zakłady ubezpieczeń składek ubezpieczeniowych w obowiązkowych ubezpieczeniach OC. Zgodnie bowiem z art. 33 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej składkę ubezpieczeniową ustala się w wysokości, która zapewnia co najmniej wykonanie wszystkich zobowiązań z umów ubezpieczenia i pokrycie kosztów wykonywania działalności ubezpieczeniowej zakładu ubezpieczeń.

Należy zauważyć, że sektor ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych OC w latach 2011–2015 oraz po I połowie 2016 r. wykazuje coroczne straty, co oznacza, że składki pobierane przez zakłady przy zawieraniu umów ubezpieczeniowych już obecnie nie wystarczają na pokrycie odszkodowań, świadczeń i kosztów, które zakłady ponoszą w ramach realizacji zawartych umów.

Projektowana regulacja może pogłębić zjawisko wzrostu cen ubezpieczeń OC, będące efektem dostosowywania składek ubezpieczeniowych do kosztów świadczonej ochrony ubezpieczeniowej, z którym mamy do czynienia w ostatnich czasie. Uwzględniając jednak wartość powyższych zobowiązań oraz liczbę czynnych polis OC, można przypuszczać, że **wzrost ceny pojedynczego ubezpieczenia będzie nieznaczny**. Szacuje się, że wyniesie on od 15 do 60 gr (przy założeniu, że liczba czynnych umów obowiązkowego OC posiadaczy pojazdów mechanicznych pozostanie na poziomie z 2016 r.).

Wg szacunków PZU wzrost składek wnoszonych przez zakłady ubezpieczeń w skali całego rynku może sięgać dodatkowych 15-20% obecnych składek (tj. około 20-25 mln zł rocznie).

Ostateczny koszt projektowanego rozwiązania zostanie poniesiony przez konsumentów (osoby wykupujące polisy ubezpieczeniowe).

Obywatele, gospodarstwa domowe:

- **poszkodowani w wypadkach, którym zaprzestano wypłaty świadczeń ze względu na wyczerpanie się sumy gwarancyjnej oraz zagrożeni wyczerpaniem sumy gwarancyjnej**

Osoby poszkodowane, w przypadku których nastąpiło wyczerpanie się sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i ubezpieczeniach OC rolników, będą w dalszym ciągu otrzymywać przyznane im świadczenia o charakterze ciągłym (tj. renty).

Przeciętna miesięczna wysokość renty, której wypłat zaprzestano do 30 września 2016 r. wynosi 3 911 zł, natomiast przeciętna miesięczna wysokość rent, dla których przewiduje się wyczerpanie w latach 2016–2026, wynosi 4 253 zł.

- **posiadacze pojazdów mechanicznych oraz rolnicy objęci obowiązkowym ubezpieczeniem OC**

Projektowana regulacja pośrednio wpłynie na sytuację posiadaczy pojazdów mechanicznych i rolników, gdyż te grupy obywateli pokryją zakładany wzrost cen obowiązkowych ubezpieczeń OC.

Wg danych publikowanych przez KNF w *Biuletynie Kwartalnym. Rynek ubezpieczeń 4/2016* liczba aktywnych umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na koniec 2016 r. wynosiła około 23,8 mln. Zatem prognozowane skutki omawianego projektu w przeliczeniu na jedną umowę wyniosą od 15 gr w pierwszym roku funkcjonowania ustawy do 60 gr w dziesiątym roku funkcjonowania ustawy.

Projektowane zmiany per saldo będą neutralne dla obywateli – jedna grupa zyska, druga straci w tej samej wysokości.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Omówienie wpływu

Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów powinna zostać przeprowadzona po upływie 5 lat od momentu przyjęcia projektu. Powinna ona uwzględniać w szczególności informacje czy obowiązująca suma gwarancyjna w ubezpieczeniach OC pozwala na zaspakajanie potrzeb poszkodowanych w wypadkach.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.